

BELGISCHE SENAAAT**ZITTING 1992-1993**

4 MEI 1993

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen, en van de bijlage, opgemaakt te Wenen op 20 december 1988

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER PECRIAUX**

I. INLEIDING

In zijn inleidende uiteenzetting geeft de Minister een samenvatting van de memorie van toelichting.

II. BESPREKING

De Voorzitter verwijst in de eerste plaats naar het advies van de Raad van State waarin wordt opgemerkt dat de wet houdende goedkeuring van het Ver-

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heren De Croo, voorzitter; Benker, Borremans, De Backer, Geens, Henneuse, L. Kelchtermans, W. Martens, Van Wambeke, Verschueren en Péciaux, rapporteur.

2. Plaatsvervangers: de heren Hatry en H. Van Rompaeë.

R. A 16243*Zie:***Gedr. St. van de Senaat:**

704-1 (1992-1993): Ontwerp van wet.

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1992-1993**

4 MAI 1993

Projet de loi portant approbation de la Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, et de l'annexe, faites à Vienne le 20 décembre 1988

RAPPORT

**FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTERIEURES
PAR M. PECRIAUX**

I. INTRODUCTION

En guise d'introduction, le ministre résume l'exposé des motifs.

II. DISCUSSION

Tout d'abord, le Président se réfère au Conseil d'Etat qui, dans son avis, fait remarquer que la loi portant approbation de la Convention sur les subs-

Ont participé aux travaux de la commission:

1. Membres effectifs: MM. De Croo, président; Benker, Borremans, De Backer, Geens, Henneuse, L. Kelchtermans, W. Martens, Van Wambeke, Verschueren et Péciaux, rapporteur.

2. Membres suppléants: MM. Hatry et H. Van Rompaeë.

R. A 16243*Voir:***Document du Sénat:**

704-1 (1992-1993): Projet de loi.

drag inzake psychotrope stoffen, opgemaakt te Wenen op 21 februari 1971 — naar welk Verdrag in het thans goed te keuren Verdrag herhaaldelijk wordt verwezen — nog steeds niet in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

De Minister geeft dit toe, maar merkt op dat die bekendmaking onmogelijk is zolang de Gemeenschappen hun instemming niet hebben gegeven. In afwachting daarvan kan België niets doen.

Een lid stelt voor een lijst op te maken van de verdragen die door de Gemeenschappen nog niet zijn goedgekeurd. Hij meent te weten dat deze niet systematisch nagaan of alles bijgewerkt is.

In verband met artikel 5 van het Verdrag dat betrekking heeft op de confiscatie, vraagt hij of de opbrengst ten goede komt van het land dat tot confiscatie is overgegaan of van een internationaal Fonds.

Wat het bankgeheim betreft, onderstreept hij dat België sedert korte tijd een wet heeft ter bestraffing van het witwassen van geld dat afkomstig is van transacties waarop dit Verdrag doelt.

Ten slotte merkt hij op dat de farmaceutische industrie psychotrope stoffen zeker nodig heeft en hij vermoedt dat het Verdrag daartoe in uitzonderingen heeft voorzien.

De Minister bevestigt dat wat de confiscatie betreft de Belgische wetgeving in overeenstemming is met de bepalingen van het Verdrag. Er is wel een probleem: de erkenning van in het buitenland gewezen strafvonnissen laat te wensen over in België. Voor die vonnissen ontbreekt immers een uitvoerbaarverklaring. Om deze leemte aan te vullen zal een wetsontwerp moeten worden ingediend. Hij voegt eraan toe dat de confiscatie ten goede komt van de Schatkist.

Het bepaalde in artikel 12 (de zogenoemde precursoren) behoort tot de bevoegdheid van de departementen van Volksgezondheid en van Financiën (douane).

De Belgische wetgeving ter zake is aangepast aan het Verdrag van 1988 en is in overeenstemming met de Europese richtlijnen.

Een lid stemt weliswaar in met het Verdrag, maar heeft toch twijfels omtrent de doeltreffendheid ervan. Indien de goedkeuring van het Verdrag door België onzeker is door de passiviteit van de Gemeenschappen, dan is dat volgens hem uitsluitend de schuld van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap aangezien de Duitstalige Gemeenschap het Verdrag al heeft goedgekeurd. De Duitstalige Gemeenschap, die door drie landen begrensd wordt en dus blootstaat aan de gevaren die dit Verdrag wil indijken, voert een preventiebeleid dat beschouwd kan worden als een model in zijn soort.

tances psychotropes, faite à Vienne le 21 février 1971 — Convention à laquelle il est renvoyé à plusieurs reprises dans la présente Convention à approuver — n'a toujours pas été publiée au *Moniteur belge*.

Le ministre ne le conteste pas. Il fait valoir que cette publication s'avère impossible aussi longtemps que les Communautés n'ont pas donné leur accord. La Belgique s'en trouve paralysée.

Un commissaire suggère de faire établir une liste des Traités qui n'ont pas encore été approuvés par les Communautés. Il croit savoir que celles-ci ne vérifient pas systématiquement si elles se trouvent bien à jour.

Au sujet de l'article 5 qui traite de la confiscation, il demande si celle-ci joue en faveur du pays qui y a procédé ou bien en faveur d'un Fonds international.

Quant au secret bancaire, il souligne que la Belgique vient de se doter d'une loi qui s'oppose au blanchiment de l'argent provenant de transactions, objets de la présente Convention.

Enfin, faisant remarquer que l'industrie pharmaceutique a incontestablement besoin de substances psychotropes, il présume que la Convention a prévu des exceptions dans ce but.

Le ministre confirme que, en ce qui concerne la confiscation, la législation belge est conforme aux dispositions de la Convention. Seule exception: la reconnaissance de jugements répressifs étrangers laisse à désirer en Belgique. Ils ne bénéficient pas d'un exequatur. Afin de combler cette lacune, un projet de loi devra être déposé. Il y ajoute que c'est au profit du Trésor que la confiscation est effectuée.

Quant à l'article 12 (les précurseurs), il touche la compétence des départements de la Santé publique et des Finances (douanes).

La législation belge en la matière a été adaptée à la Convention de 1988 et se trouve conforme aux directives européennes.

Un commissaire exprime sa satisfaction, tout en ayant des doutes sur l'efficacité de la Convention. Il fait remarquer que si l'approbation par la Belgique de la Convention reste hypothéquée par la passivité des Communautés, il doit s'agir uniquement des Communautés flamande et française, étant donné que la Communauté germanophone l'a déjà approuvée. Cette Communauté, située aux confins de trois pays et donc très exposée aux dangers auxquels cette Convention veut parer, se distingue par une politique préventive modèle en la matière.

Wat artikel 3 betreft, dat betrekking heeft op de strafbare feiten en de straffen, meent hij dat het noodzakelijk zal zijn de wetgeving in elk van de ondertekenende landen te verruimen.

In verband met artikel 5, punt 4, *e*, vraagt hij of er in België na de wet van 1921 nog veel andere wetten zijn aangenomen.

Hij betreurt het bovendien dat de partijen zich niet kunnen beroepen op het bankgeheim, aangezien verschillende landen op dat punt al te discreet wensen te blijven.

Ten slotte stelt hij vast dat overeenkomstig artikel 14 alle betrokken landen op het stuk van het onderwijs passende maatregelen zullen moeten nemen. Bijgevolg krijgen de Gemeenschappen een zware taak te vervullen en dat zal al moeten gebeuren op het niveau van de lagere school, aangezien de druggebruikers hoe langer hoe jonger worden.

Een ander lid wil weten waarom de Gemeenschappen betrokken worden bij de ratificering van het Verdrag van 1971 en waarom dat ook zou moeten gebeuren voor het Verdrag van 1988.

De Minister antwoordt dat de Gemeenschappen betrokken moeten worden bij de ratificering van het Verdrag van 1971 omdat daarin het preventiebeleid geregeld is, wat ontegensprekelijk tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoort.

Het Verdrag van 1988 bevat geen bepalingen waardoor de Gemeenschappen erbij betrokken moeten worden.

Men zal in ieder geval moeten wachten op de goedkeuring van het eerste Verdrag en zijn bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* vóór hetzelfde kan gebeuren met het Verdrag van 1988.

Een lid denkt dat de bepaling aan het slot van artikel 14 toch het optreden van de Gemeenschappen rechtvaardigt.

STEMMING

Het enig artikel en dus ook het wetsontwerp worden aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De Rapporteur,
Nestor PECRIAUX.

De Voorzitter,
Herman DE CROO.

En ce qui concerne l'article 3, qui traite des infractions et sanctions, il pense qu'il sera nécessaire d'élargir la législation dans chacun des pays signataires.

Se référant à l'article 5, point 4, *e*, il demande si en Belgique beaucoup de lois ont été ajoutées à celles de 1921.

Il regrette en outre que les parties ne peuvent invoquer le secret bancaire, plusieurs pays étant toujours trop discrets dans ce domaine.

Enfin, il constate que, conformément à l'article 14, tous les pays concernés devront adopter des mesures appropriées au niveau de l'éducation. Il constate que c'est aux Communautés de faire un gros effort, à commencer dès l'école primaire, puisque les consommateurs deviennent de plus en plus jeunes.

Un autre commissaire veut connaître le motif pour lequel les Communautés doivent intervenir dans la ratification de la Convention de 1971 et quelle est la matière qui justifierait leur intervention dans la Convention de 1988.

Le ministre répond que les Communautés ont à intervenir dans la ratification de la Convention de 1971 dans la mesure où celle-ci comprend la politique préventive en la matière qui incontestablement ressort de la compétence des Communautés.

Quant à la Convention de 1988, elle ne comprend pas de matières qui pourraient donner lieu à une intervention de la part des Communautés.

De toute façon, on devra attendre l'approbation de la première, et sa publication dans le *Moniteur belge* avant de pouvoir procéder à celle de la Convention de 1988.

Un commissaire pense que la fin de l'article 14 justifierait quand même une intervention des Communautés.

VOTE

L'article unique et par conséquent le projet de loi est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Confiance est faite au rapporteur.

Le Rapporteur,
Nestor PECRIAUX.

Le Président,
Herman DE CROO.

BIJLAGE

Belangrijkste strafbare feiten

1. Vervaardiging, bezit, verkoop, aanbod tot verkoop, levering of aanschaffen, hetzij gratis of tegen betaling, van slaapmiddelen, verdovende middelen en psychotrope stoffen, zonder toestemming, behalve in geval van aanschaf en bezit op medisch voorschrift.
2. Het groepswijze gebruik van deze stoffen.
3. Het vergemakkelijken van het gebruik, tegen betaling of gratis, hetzij door een lokaal ter beschikking te stellen, hetzij door enig ander middel.
4. Het aansporen tot het gebruik.
5. Het feit dat men zich slaapmiddelen, verdovende middelen en psychotrope stoffen aanschafft dan wel pogingen daartoe doet, door middel van een vals medisch voorschrift, een valse vraag, een valse handtekening of door enig ander frauduleus middel.
6. Het feit dat artsen, dierenartsen of beoefenaars van paramedische beroepen misbruik maken van het voorschrijven, toediening of afleveren van geneesmiddelen die slaapmiddelen, verdovende middelen en psychotrope stoffen bevatten.
7. Het feit dat men zich niet leent tot of zich verzet tegen bezichtiging, inspectie of monsterneming...

Strafmaatregelen

1. Basisstraf

Voor ieder voormeld strafbaar feit: een gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar en/of een gelboete van 1 000 tot 100 000 frank (×80).

2. Verzwarende omstandigheden

Er zijn verzwarende omstandigheden waardoor de wanbedrijven worden omgevormd tot misdaden.

De strengheid van de straffen varieert:

a) naargelang van de leeftijd van het slachtoffer:

- minderjarige van 16 jaar: opsluiting
- minderjarige van meer dan 12 jaar en minder dan 16 jaar: dwangarbeid van 10 tot 15 jaar
- minderjarige van minder dan 12 jaar: dwangarbeid van 15 tot 20 jaar.

b) naargelang van de gevolgen van het misdrijf: indien het gebruik van het verdovend middel tengevolge van een misdrijf bij het slachtoffer:

- een ongeneeslijk lijkende ziekte, een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, het volledig verlies van het gebruik van een orgaan of een zware verminking heeft veroorzaakt: opsluiting
- de dood veroorzaakt: dwangarbeid van 10 tot 15 jaar.

ANNEXE

Principales infractions

1. La fabrication, la détention, la vente, l'offre en vente, la délivrance ou l'acquisition, à titre onéreux ou gratuit, de substances soporifiques, stupéfiantes et psychotropes (que nous désignerons par s.s.p.), sans autorisation et hors le cas de l'acquisition et de la détention en vertu d'une prescription médicale.
2. L'usage en groupe des substances.
3. La facilitation de l'usage, à titre onéreux ou titre gratuit, soit en procurant un local, soit par tout autre moyen.
4. L'incitation à l'usage.
5. Le fait de s'être procuré ou d'avoir tenté de se procurer des s.s.p. au moyen d'une fausse ordonnance, une fausse demande, une fausse signature ou par quelque autre moyen frauduleux.
6. Le fait, pour les praticiens de l'art de guérir, de l'art vétérinaire ou d'une profession paramédicale, d'avoir abusivement prescrit, administré des médicaments tenant des s.s.p. de nature à créer, entretenir ou aggraver une dépendance.
7. Le fait de s'être refusé ou opposé aux visites, inspections ou prises d'échantillons...

Sanctions

1. Peine de base

Pour toutes les infractions précitées, les sanctions sont l'emprisonnement de trois mois à cinq ans et/ou l'amende de 1 000 à 100 000 francs (×80).

2. Circonstances aggravantes

Certaines circonstances aggravantes sont prévues: elles transforment les délits en crimes.

La sévérité de ces peines varie:

a) en fonction de l'âge de la «victime»:

- mineur de 16 ans: réclusion
- mineur de plus de 12 ans et de moins de 16 ans: travaux forcés de 10 à 15 ans
- mineur de moins de 12 ans: travaux forcés de 15 à 20 ans.

b) en fonction des conséquences de l'infraction: si l'usage de la drogue, fait à la suite d'une infraction, a causé à une victime:

- une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail, la perte absolue de l'usage d'un organe ou une mutilation grave: réclusion
- la mort: travaux forcés de 10 à 15 ans.

c) naargelang van de betrokkenheid bij handel in verdovende middelen:

— indien het strafbaar feit bestaat in een daad van deelneming aan de hoofdactiviteit of bijkomende activiteit van een vereniging: dwangarbeid van 10 tot 15 jaar.

— indien het een daad van deelneming betreft, in de hoedanigheid van leider, aan een hoofdactiviteit of een bijkomende activiteit van een vereniging: dwangarbeid van 15 tot 20 jaar.

3. Bijkomende straffen

Er zijn tal van bijkomende straffen voorzien:

a) ontzegging en sluitingen: de rechter kan:

— de uitoefening van de geneeskunde, van de diergeneeskunde of van een paramedisch beroep tijdelijk of voor altijd ontzeggen.

— de sluiting en/of de exploitatie van een inrichting bevelen waar de misdrijven zijn gepleegd.

b) verbeurdverklaringen: in afwijking van het gemeenrecht kan de rechter de voorwerpen die hebben gediend of die bestemd waren om het misdrijf te plegen, verbeurdverklaren, zelfs indien zij niet het eigendom zijn van de veroordeelde.

Overigens blijven de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek van toepassing.

Verschoningsgrond

Artikel 6 van de wet van 24 februari 1921, zoals gewijzigd door de wet van 9 juli 1975, voorziet in twee hypothesen van verschooning:

1. Onthulling voor iedere vervolging

De schuldige die aan de overheid de identiteit van de daders meedeelt of, indien de daders niet bekend zijn, het bestaan van het misdrijf onthult, kan van rechtsvervolging verschoond blijven, of strafvermindering krijgen ingeval deze correctioneel of crimineel is.

2. Onthulling na het begin der vervolging

Vermindering van correctionele straffen voor de schuldige die de identiteit van de onbekend gebleven daders onthult.

Herhaling

1. In geval van herhaling binnen vijf jaar na een veroordeling kunnen de correctionele straffen verdubbeld worden en de criminële straffen worden verzwaard overeenkomstig artikel 54 van het Strafwetboek.

2. Met de veroordelingen uitgesproken in het buitenland wegens deze strafbare feiten wordt rekening gehouden teneinde het feit van de herhaling vast te stellen.

Opschorting en uitstel

De voorwaarden om opschorting en uitstel te verlenen worden in bepaalde gevallen versoepeld voor gebruikers (met uitsluiting van de handelaars). Personen die genoemde stoffen in groepsverband gebruiken of deze op een onwettige wijze voor hun persoonlijk gebruik vervaardigen, krijgen of bezitten, kunnen in aanmerking komen voor toepassing van de bepalingen van de wet inzake de opschorting, het uitstel en de probatie, zelfs indien zij niet voldoen aan de in de artikelen 3 en 8 van die wet gestelde voorwaarden met betrekking tot de vroegere veroordelingen.

c) en fonction de l'implication dans le trafic:

— si l'infraction constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association: travaux forcés de 10 à 15 ans.

— s'il s'agit d'un acte de participation en qualité de dirigeant à l'activité principale ou accessoire d'une association: travaux forcés de 15 à 20 ans.

3. Peines accessoires

Un large éventail de peines accessoires est prévu:

a) interdictions et fermetures: le juge peut:

— interdire temporairement ou définitivement l'exercice de l'art de guérir, de l'art vétérinaire ou d'une profession paramédicale.

— ordonner la fermeture et/ou interdire l'exploitation d'un établissement où les infractions ont été commises.

b) confiscations: par dérogation au droit commun, le juge peut confisquer les choses qui ont servi ou ont été destinées à commettre l'infraction, même si elles n'appartiennent pas au condamné.

Pour le reste, les articles 42 et 43 du Code pénal restent d'application.

Cause d'excuse

L'article 6 de la loi du 24 février 1921 telle que modifiée par la loi du 9 juillet 1975, prévoit une cause d'excuse dans deux hypothèses:

1. Révélation avant toute poursuite

Le coupable qui révèle à l'autorité l'identité des auteurs, ou s'ils sont inconnus, l'existence de l'infraction, bénéficie d'une exemption ou d'une réduction de la peine suivant que celle-ci est correctionnelle ou criminelle.

2. Révélation après le commencement des poursuites

Réduction des peines correctionnelles pour le coupable qui révèle l'identité des auteurs restés inconnus.

Récidive

1. En cas de récidive dans les cinq ans, les peines correctionnelles peuvent être doublées, et les peines criminelles augmentées conformément à l'article 54 du Code pénal.

2. Les condamnations prononcées à l'étranger pour ces infractions sont prises en considération aux fins de l'établissement de la récidive.

Suspension et sursis

Les conditions d'octroi de la suspension et du sursis sont assouplies dans certains cas pour les consommateurs (à l'exclusion des trafiquants): les personnes qui ont consommé en groupe ou qui ont, en vue de leur consommation personnelle, illégalement fabriqué, acquis ou détenu les substances visées peuvent bénéficier des dispositions de la loi sur la suspension, le sursis et la probation, même si elles ne remplissent pas les conditions de cette loi (art. 3 et 8) relative aux condamnations antérieures.

De Belgische wet beschouwt de medische behandeling niet als een dwangmaatregel.

De wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie voorziet niet uitdrukkelijk in een behandeling bij toxicomanie.

Deze wet geeft de rechter evenwel de mogelijkheid zijn beslissing te laten vergezellen van een probatieopschorting of een probatieuitstel.

1. Opschorting

De opschorting kan bevolen worden indien aan de drie volgende voorwaarden voldaan is:

a) de vervolgte persoon is vroeger niet veroordeeld tot een criminele straf of een correctionele gevangenisstraf van meer dan een maand;

b) de feiten die zijn verschijning rechtvaardigen, lijken geen aanleiding te geven tot een hoofdstraf van twee jaar of meer correctionele opsluiting;

c) de tenlastelegging is bewezen verklaard.

2. Uitstel

Het uitstel kan toegestaan worden indien aan de twee volgende voorwaarden voldaan is:

a) de veroordeelde is vroeger niet veroordeeld tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan zes maanden;

b) hij is veroordeeld tot een straf van niet meer dan drie jaar.

Deze twee maatregelen, opschorting en uitstel, kunnen vergezeld gaan van een proef die bestaat uit een ambulante behandeling, leidend tot een geïndividualiseerde actieve resocialisatie, begeleid en gecontroleerd, hetzij in zijn natuurlijke omgeving, hetzij in een omgeving die deze vervangt.

De personen aan wie probatiemaatregelen worden opgelegd, worden begeleid door probatieassistenten; deze begeleiding is een wezenlijk bestanddeel van de behandeling.

Uit wat voorafgaat blijkt dat de rechter zijn invloed kan laten gelden inzake de keuze van de behandeling die de toxicomaan zal ondergaan. Hij kan zelfs de instelling kiezen waarin de behandeling zal plaatsvinden.

Het is evenwel essentieel dat de toxicomaan instemt met de voorwaarden die hem worden opgelegd.

In de meeste gevallen is de verplichte behandeling een voorwaarde om vervroegd in vrijheid gesteld te worden. Bij niet-naleving van deze voorwaarden kan de vervroegde invrijheidstelling herroepen worden.

La loi pénale belge ne prévoit pas en tant que telle le traitement comme une mesure forcée.

La loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation ne prévoit pas de manière explicite le recours à un traitement en cas de toxicomanie.

Cependant, cette législation autorise le juge à assortir sa décision d'une mesure de suspension ou d'un sursis probatoire.

1. Suspension

La suspension peut être ordonnée lorsque sont réunies les conditions cumulatives suivantes:

a) la personne poursuivie n'a pas encouru antérieurement de condamnation à une peine criminelle ou à un emprisonnement correctionnel de plus d'un mois;

b) les faits qui justifient sa comparution ne paraissent pas de nature à entraîner comme peine principale un emprisonnement correctionnel supérieur à deux ans ou une peine plus grave;

c) la prévention est déclarée établie.

2. Sursis

Le sursis peut être accordé lorsque (conditions cumulatives):

a) le condamné n'a pas encore eu de condamnation antérieure à une peine criminelle ou à un emprisonnement principal de plus de six mois;

b) la peine infligée ne dépasse pas trois ans.

Ces deux dispositions, la suspension et le sursis, peuvent être assorties d'une mise à l'épreuve qui consiste en un « traitement ambulatoire de récupération sociale active, individualisée, assistée et contrôlée, soit dans le milieu naturel, soit dans un milieu de remplacement ».

Les personnes auxquelles une mesure probatoire a été imposée sont guidées par des assistants de probation: cette guidance constitue un élément essentiel du traitement probatoire.

Il résulte donc de tout ceci que le juge peut, par la voie des conditions probatoires, exercer une influence dans le choix du traitement que devra subir le toxicomane, et même déterminer l'institution dans laquelle le traitement devra être réalisé.

Il est cependant essentiel de souligner que le toxicomane devra donner son consentement aux conditions probatoires qui lui seraient imposées.

Dans la plupart des cas, les conditions d'une libération anticipée prévoient l'obligation de suivre un traitement. La non-observation de cette condition peut provoquer la révocation de la liberté anticipée.

Après cet aperçu, le ministre résume succinctement le but visé par la Convention des Nations Unies.